

СТРАЙКОВА ХВИЛЯ В КИТАЮ.

Китайський пролетаріат ще молодий; чисельно, в порівнянні з загальною 400-сотмиліоновою масою китайського населення, він невеликий. Організаційно китайське робітничтво було розпорощено по цехах. Цеховщина відокремлювала окремі групи китайського робітничтва, протиставляла іноді інтереси окремих робітничих груп і ступала їм долами на славу чужоземної буржуазії, що після промислових упереджів у Китаю, й свої рідної китайської буржуазії, що підкорювалася з чужоземного капіталу. Організаційно розпорощеність і цеховщина гальмували процес класового усвідомлення китайського робітничтва й китайське робітничтво пленталось у хвості національно-революційної частини китайської буржуазії, відображаючи в ній визвольні русї підлеглої, підсуборної ролі.

Цей раз як спроба догнати події й виряти їх у віжки свого плута. Страйки в Шангаю та події, що вони їх викликали, матимуть величезний вплив на дальший розвиток визвольної й класової боротьби в Китаю. Увага широчезних багатоміліонних мас китайського селянства передноситься з китайської буржуазії на китайське робітничтво, що в своїй боротьбі разом з національним визволенням несе наші на визволення класове. Китайська буржуазія взагалі не є єдиною. Найвиразніш це виявляється в зв'язках окремих угруповань китайської буржуазії з чужоземним капіталом, що базуються й мішніють на ґрунті спільних економічних інтересів цих угруповань китайської буржуазії з окремими групами чужоземного капіталу. Відділя панування в окремих районах Китаю Чанг-Цю-Ліна, Ву-Пей-Фу, Ченг-Чу-Мінгвія, відділя хронічна збройна взаємна боротьба цих тузунів-диктаторів і нездатність китайської буржуазії об'єднати весь Китай і вести переможну визвольну боротьбу китайського народу проти імперіалістичних зазіхань так званих великих держав. Ця розпорощеність китайської буржуазії збільшується ще процесом класової диференціації, що відбувається в самій буржуазії. А що він цей процес досить швидко і виразно відбувається, свідчить розкол по класовій лінії в національно-революційній партії Сун-Ят-Сена "Гоміндан", де видупилося як боротьбу проти авантюристів і мілітаристів, як ото Чанг-Цю-Лін, Ву-Пей-Фу та інші, так і боротьбу проти імперіалізму чужоземних держав. Страйки текстильників в Шангаю й Цін-Дао, що відбуваються зараз і виявляють тенденцію обернутися в загальний страйк, мають у собі вже стільки чогось нового для китайського робітничого руху, що навіряд чи буде перебільшенням, коли розцінити ці страйки й події, що вони їх викликали, як остаточний відлік організованого китайського робітничтва з пелюшок керуючого впливу китайської буржуазії.

ВІСТІ З ТОРОНТА.

В неділю, 21. червня, відбувся в Торонто великий протест-митинг, скликаний Ц.К. К.П.К., щоб заперестувати проти мордування голодних майнерів в Новій Шкотії. Митинг був один з найбільших, який колись-небудь був в Торонто. Проводили на ньому три найкращі бесідники Торонто, т.т. Дж. Мекдоналд, М. Спектор і Брюс. Перший з них, т. Мекдоналд, окреслює загальну боротьбу майнерів Нової Шкотії ще від 1917 року, аж по нинішній день. Він розказав присутнім умовини, в яких майнерам приходиться працювати, та ті "блага", якими їх наділяє за це компанія. Кожен майнер, та взагалі кожний робітник в Новій Шкотії фактично є власністю компанії. Вся адміністрація знаходиться в руках компанії. Майнерів вона завжди тримає в своїх руках і примушує робити те, що їй заохочеться. Мекдоналд навіть приміри з тамошніх "санітарних" уряджень та шкільної системи. Одним з найбільшніх знарядів в руках Беска — це церква та релігійні організації, що при допомозі їх Беско старається зробити з дванадцять тисяч майнерів одно послушне, покірне стадо. Тов. В. Дейвіса замордовано після нахаду головного менеджера МекКена, який мав жити цього дня оправдання на справдженні війська до Нової Шкотії. Плани його вдався. Військо спроводжено, але бового духа новоскопських майнерів не вбито. Робітничтво по всі Канаді повинно підняти могутній голос протесту проти жвавлення війська в індустріяльних спорах робітників з-власителями. Тов. М. Спектор говорив про подібні бої майнерів на Заході, в 18-ому дістрікті, та на півночі Онтеріо. Він висвітлив систему, прийняту канадійськими капіталістами до розгромаження робітничого руху. Вуглевидобари в 18. дістрікті, в селіші з урядниками того-ж дістрікту, розбили не тільки саму майнерську юнію на заході, але, зирпавши одну з найбільшніх частин трейд-юніонного руху, зробили його неадійним до жадної боротьби. В північній Онтеріо, компанія Голенджер в так само-всюдоучою-власнтелково життя й смерті тамошніх робітників, як і новоскопська Беско. Товариші був деякий час в тій околиці і айран багато цінних матеріалів, які виявляють з одної сторони величезні зиски цієї компанії, а з другої очевидний рабунк розбитих безомічних робітників. Тов. М. Брюс в своїй промові почав докопуватися аж до самого коріння, звідки вистепає ця нужда та визиск всього. Він назав приміри з Радянського Союзу, де панами положення є

3 РОБІТНИЧОГО РУХУ В КИТАЮ.

самі робітники. Зброя важивається там не для адекватування робітничства, а для адекватування заходів буржуазії, яка бажає привертання царських часів. Нас будуть доти доплатити і безмілосердно внаскувати, доки й ми не підемо слідами своїх товаришів колишньої російської імперії. Коли правительство позволила одній стороні озброїтись до зубів, удержувати свою приватну міліцію для оборони важкого з визиску працюючих добра, то й друга сторона має повне право робити те саме для охорони свого життя. Ми домагаємось не тільки відновлення війська з Нової Шкотії, але також і розоруження Беска. Домагаємось націоналізації майнів, під контролею робітників. Ми закликаємо робітників жовнів не йти за страйколомів в різних індустріяльних сугітках своїх товаришів. Ми домагаємось генерального страйку в цілій Канаді, як протесту проти жвавлення війська в страйкових змаганнях. Довів капіталістичне правительство і Беско! Хай же солідарність робітничої класи! Хай же бовий дух новоскопських майнерів! Після цього тов. М. Спектор предложил резолюцію, в якій були висловлені попити домагання й протест, а яку прийнято в великим энтузіязмом. При цьому нагород айрано около 80 долларів колекти, які зараз вислані на поміч майнерам в Новій Шкотії. Робкор.

ПОДІЇ В ДРОМГЕЛЕР, АЛТА.

Дня 23. червня майнери виїхали пікетувати, щоб не допустити до роботи скебів, яких зорганізував Шерман на спілку з власнтелом майни і прислав ім юніоний чартер. Зробив він це, щоб аломити нову юнію — "Ред Дір Кол Майнерс". Властник з поліцією і урядик ескертвн покіногий 18. дістрікту Раян оборонили скебів і проводили їх до роботи. Пікетники під патиском поліції, що була під проводом Раєна і властителя майни, уступили з компанійної землі, а скеби пішли до роботи. Вечером, перед масовим мітингом, поліція арештувала Кидла Борнеса (Л. МекДоналда) нибів за те, що він ворожо ставився до поліції, а в дійсности за те, що він є проводником страйку. Коли комітет пішов вибирати його за арешту, то там зажадали дві тисячі долларів кавці. Коли арештований виїхав на волю, страйкери устроїли йому овацію і демонстрували вулицями міста. В середу, 24. червня, рано виїхали на пікетування чоловіки й жінки з Нік-майни, Роз-дейл і Вейн. В пікетування голівку розю відігравали жінки, з якими поліція і страйколомом тяжко було справитися. Жінки всіми силами старались не допустити скебів до майни. Але є ще між майнерами й такі жінки, які гонять своїх чоловіків до роботи кулаками в спину. Коли страйкери завернули одного такого скеба, то жінка йому сказала, щоб айшов до роботи, або геть забрався до дому. Але завдяки допомозі розумних жінок, вдалося спинити роботу скебів. Жінки беруть активну участь в масових мітингах. Страйкери пікетують день і ніч. З четверга на п'ятницю айбразило п'ятьох молодих хлопців, сіли собі на горбку коло майни і розкаляли вогонь. Поліція підірвала до них і арештувала, а одного простріліла в живіт. Арештовані Луїс Ганер, Сеєд Ферріс, Бил Кілей і Андрій Сведес (останий Українець). Берт Ренер, прострілений, якого взято до шпиталю, заявив: "Мене прострілив інспектор поліції Ніколеон тоді, як на мене було направлено електричне світло. Коли я впав, то він прийшов, подивився і сказав: "Wrong man". Простріленому зроблено операцію, але наші на життя нема. Ведеться процес. Інспектор поліції Ніколеон оправдується тим, що коло него "не було зброї". Під час розправи все повно народу коло суду. Маса обурена, здееровована. В середню нікого не допускать, крім обвинувачених і свідків. Робкор.

ВЕРТАЮТЬ СТАРІ ЧАСИ.

В столицному місті Альберті, Едмонтоні, дійшло тепер, в "кращі часи", до того, що робітники працюють за \$1.50 на день, щоб прокормити себе і свою родину. В Едмонтоні є "Creosote Plant", в якому приготували тайни для залізниць. Працює там поверх 130 робітників, які майже всі мають родини, а між ними й ветерани світової війни. На весні робота розпочалася обдираннями кори. Компанія передала цю роботу контракторами, а цей, щоб менше клопоту, вдав обдирати кору від штуки: по чотири центи з половиною від тайни. За цих 4½ центів треба тайну заздувати з вагона, обчистити і скласти на призначене місце. Почалася робота. Показалося, коли чоловік добре вправилися, то за десять годин тяжкої каторжної праці заробить \$1.50. А на початку заробляли по долларові, а навіть по 75 ц. Цього зарібку при теперішніх цінах

ВІД В БОРЬБІ РОБІТНИЦТВА.

Та визискувачам нам нема чого дивуватися. Але є серед робітничства крупні, різні викидкі, що впаулися зі великої честі, які також стараються шкідити робітничим організаціям. Вони кажуть, що тут добре, нема на що нам відказувати, що в Канаді панщина нема і т. п. Нема панщини, але є голод серед багатства, є страшний визиск. Вище наведений примір свідчить про це найкраще. Я тут не говорю про невідомих, але про тих, що казав самі були "революціонерами" і казали, що не мають що читати, бо всі робітничі часописи для них є надто умірковані. Такі великі "революціонери". А тепер повернули дупшля. А ви, товариші робітники, подивіться на тих, що працюють коло обдирання кори з тайнів і спитайте у них, чи заробляють вони на свій прожиток... А про тих, що взагалі не мають роботи, я вже й не згадую. Я ключув: не є днітися на дурисвітлі, але горнітись до організації, працюйте в ній, освідточайтеся, щоб знати, як треба боротися в визиском. І тільки організовано ми виберемо кращу долю собі й своїм дітям. Едмонтоп, Аля. Око.

ВІСТІ З РІЖНИХ КРАЇН.

В АВСТРИИ.

Не дають паспортів. — Австрійський уряд заборонив видання паспортів делегатам австрійських залізничників до Радянського Союзу. Фашисти вбили робітника. — У Відні фашисти вбили робітника Мілера. Це викликало велике обурення робітничства. В похороні Мілера взяло участь 40,000 робітників і похід ростягнувся на 36 кілометрів. На мітингах комуністичної партії з цього приводу було декілька тисяч робітників. В ЮГОСЛАВІИ. Едаються. — Ітї розказ Малі Антани Югославія і Румунія склали між собою воєнну і залізничну угоду. Таку угоду буде складено між Югославією і Чехословаччиною. В інтересі миру. — До Скутари, в Альбанії, прибули англійські військові інструктори полковник Ридж і капітан Год, які почали організацію альбанських військ в районі Скутари. В АНГЛІИ. На з'їзді компартії Англія. — В з'їзді компартії Англія, який відбувся в Глезго на початку червня, було присутніх 93 делегати, що репрезентували 76 організацій на місцях. Загально з членами Ц.К. і пред-

ставниками, що мали дорадчий голос, було 148 осіб. Комуністи не винні. — "Манчестер Гардіан" друкує статті свого кореспондента, що недавно вернув з Софії, який пише, що нема ніяких доказів про участь комуністів у зриві союзу в Софії. Але комуністів проте повисили й без доказів. НА УГОРСКИИ. Судять фашистів. — В Будапешті судять 12 фашистів за спробу державного перевороту. Заговорники мали намір викрадати міністрів, вивозити за місто і там убивати. Мали також зрізати синагогу. На цю роботу вони збирали гроші, а коли було мало, друкували самі фальшиві гроші. В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ. Щоб жінка заняла місце чоловіка. — Конгресмен Дж. Нейсон в Зл. Державах розпочав кампанію за тим, щоб місце вмершого сенатора Ла Фолета заняла його жінка. По американських. — Мейор міста Алфа, в Нью Джерзї, заскаржив до суду жінку (не свою) за образ чести. Суд присудив, щоб та жінка заплаати мейорові 6 центів за образу.

Замикають газети.

— В Турині німецька поліція замкнула дві комуністичні газети.

М. Волинський. 11)

"ПАРТНЕРКА"

(Продовження.) — Чому-ж так не зробиш? — Боявся, що він мене не зрозуміє і арештує... І такі жалю було жертвувати цілу тисячу на Сичинського. А часом думав взяти і... п'ятсот долларів собі, а п'ятсот вислати як жертву на визвіл Сичинського від "невідомого чоловіка". — Значить, хоч вкрав, але щирою жертвою викупив свій гріх? — А вже-ж! Лише подумай! п'ятсот пожертвував і імени свого не сказав! Чи це не безкористолюбність була-б з того боку? — Чому-ж так не зробиш? — Боявся, щоб той чоловік не заподіяв собі чогось злого... Він мені все так бідкався, що він дуже бідний дома, що там жінка, діти і він, як заробить дві тисячі, то зараз поїде до дому, купить землі і буде жити хоч бідненько, але все-ж таки господарем... Бо до цього часу він був форналем, а дома жінка й тепер живе в комірному. — Це з одного боку! А з другого? — Що з другого? Хіба які ще другі боки тут можуть бути? — З другого — ти думав: Візьму тисячу, п'ятсот віддам як жертву на визвіл героя від "невідомого", а собі лишу лише п'ятсот... Чо-

ловік з туго за грішми повиситься і на твоїй душі буде гріх за цілу тисячу... Половину гріха не зможеш передати героєві з половиною тисячу... Імени свого проголосити, що то ти жертвував п'ятсот, щоб бодай тим компенсувати свій гріх, — також не зможеш-ж, бо тоді крім гріха, можеш попасти в тюрму. Всі-ж знали, що в тебе грошей нема. Чи не так ти думає? — Може аж не так в подробицях, але щось подібного вертало мені в голові. — Що-ж ти такі далі помагав носити тому чоловікові зарібки в фляшку? — Дуже рідко. Пару раз сам навідувався до флящини... — Щоб переконатися, чи вона ще на місці і на скільки збільшилася сума? — Ні, так собі, ходив на прохід. А каса дійсно все збільшувалася. Я навіть побоювався, щоб часами того його не вислідити та в свисну фляшки... Бо тоді й гроші пропади-б і вінна спала-б на мене, бо він знав, що лише я був втаємничений в сховку його грошей. — А чому ти не порадив тому чоловікові, що банк річ безпечний для грошей, чим закопана фляшка під сосною? — Я був демократичних поглядів з малку і уважав, що кожний чоловік сам розумний для себе... Аж одного дня прибіг мій "партнер" до дому бідлий, руки й ноги його тряслися і говорив якимсь загробним голосом. Годі було зрозуміти, що він говорив, але я тільки глянув на него, то догадався в чому річ. — Чи ти може наперед знав? — Не знав, хай мене бог скарає, що правду кажу. Та власне тут якраз побачив, яку я дурницю вступну.

— А саме? — Чоловік той не тільки нічого собі не заподіяв, але згоряча перших три дні дуже пив і пропив всі 65 долларів, що заробив за два тижні. Як напивався, то казав: "Форналем я вродився і форналем злохну. Годі! Більше в мене ніхто не краде!" І почав після цього дуже пити. — Але я не розумію, в чому якраз твоя дурниця, що ти її зробиш? — В чому? Полюпе, та-ж краще було мені самому взяти фляшку, в якій від того часу набіралося вже півтора тисячі долларів, ніж мав її взяти кат зна хто! — Так завжди, товаришу, тому, хто чекає на більше... — "Партнер" глянув на мене, наче 50 центів дав і говорив далі: — І той чоловік не мав найменшого підозріння на мене. — За це ти повинен бути йому вдячний... — За це я рав на собі чуба. — Чи вибав хто тебе за цю "дурницю"? — Іменно, за такє мене ніхто не бив, хоч я варта був, бо це зовсім не дурниця. Він сплюнув, повернувся на другий бік, глянув довкола себе, лизнув язиком свої губи і сказав: — Коли-б так оце шкляночку холодно-го пива... — Завтра в цей час ти будеш говорити з такою самою тугою й про кусочок хліба. — Я й зараз вже перекусив-би. — Вставай, підемо! — Ой, ще пече... Глянь, як пече, я в холодочку таю як воскока свічка... Не гони мене, а

послухай далі. Може колись і сам згадаєш, яка шира душа жила в мені. А тоді зможеш оцінити кожного народного діяча... І так це була перша жертва мого широго серця. — Яка-ж вона твоя жертва? — Як то яка? А півтора тисячі долларів, що я їх прогавив — хіба це не жертва? — Це-ж не твої були гроші... Ти на них не мав ніякого права. — З одного боку воно так, а з другого ні. — Ти сам кажеш, що кожну справу треба розбирати зі всіх боків. — З другого боку, той чоловік, що взяв ті гроші, також не мав до них права. — Це право злодійське. — Ех, голубчику. Тепер тільки злодіям добре жити. — В тюрмах?.. — Я не про тих. Я про чесних злодіїв говорю. — Хіба-ж можуть бути чесні злодії? — Не тільки чесні, але й поважні. І добре жити, повагу мають в людей і в бога, не соваються по секціях, пішком тайзів не рахують... — Чому-ж не йдеш їх слідом? — Спізнався. Тепер пробую наздігнати. — По оших тайзах? — Він глянув на залізницю, зморщив обличчя і через хвилину продовжав: (Далі буде.)

ЧИ ВИ ВЖЕ МАСТЕ найновішу книгу відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА КАРПАТСКА НІЧ що недавно вийшла з друку? Якщо немає її в вас, або виши не купили, то пошарайтеся куди-небудь, а будете мати корисну книжку в Укр. Не тратьте ніякої вартости навіть тоді, як ви не речислите її. Це ваша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітничтва в Америці. Коли читаєте, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечекаєте до кінця. Письменик М. Ірчан сам пережив війну і вірно опише всі ті страшні події в старому краю. Читаючи "Карпатську ніч" ви рівночасно багато вичисите і то в найбільш приступній спосіб, бо ця книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Наряду з вами на найкращому папері, осядника з артистичним малюнком в двох кольорах. КУПИТЬ, А НИКОЛИ НЕ ПОЖАЛИТЕ! РОЗПОВСЮДНОЮТЕ СКРІЗЬ ЦЮ КНИЖКУ. Виславляється книжка за попереднім надісланням грошей. ЦЕНА 50 ЦЕНТИВ ЗА КНИЖКУ. Замовлення з грішми посылати на таку адресу: Ukrainian Labor News Cor. Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.

Не забувайте про пресовий фонд одинокої української робітничої газети в Канаді — "Українських Робітничих Вістей"!